

VECKOBLADET

Nr 31 webbform

081024

Höstlov

Nästa vecka har Veckobladet höstlov. Vi återkommer med ett nytt nummer fredagen den 7 november.

Samtal vid kaffebordet

Alla Klostergårdsbor hälsas välkomna

Träffa Demokratisk Vänster för en fika och en pratstund!

Ställ frågor, diskutera, kom med synpunkter och idéer!

Vid fikabordet träffar du bland annat vår representant i kommunstyrelsen, Sven-Bertil Persson

Kaffebordet står dukat den 5 november mellan kl 19.00 och 20.30 i Kultur och Fritidsförvaltningens lokal, Klostergårdens centrum (mitt emot Coop)

Vi vill höra vad du tycker behövs för att Klostergården och Lund ska bli ännu bättre!
Demokratisk Vänster

Arbetshistoriska seminariet hösten 2008

Under hösten fortsätter Centrum för Arbetarhistoria att arrangera seminarier tillsammans med Malmö högskola och ABF i Malmö. De äger rum på Per-Albins Födelsehem, Per-Albin Hanssons Väg 91-93 i Malmö. Som vanligt kommer vi också att hålla till på Statarmuseet i Torup och på Centrum för Arbetarhistoria, Eriksgatan 66 i Landskrona samt ha ett arrangemang som går av stapeln i Ekeby.

Fritt inträde. Kaffe med dopp. Alla intresserade välkomna

Torsdag 6 november kl 19.00 - 21.00, Per-Albins Födelsehem

Pål Brunnström, doktorand vid Forskarskolan i Historia vid Historiska institutionen, Lunds universitet, föreläser på temat Metallstrejken 1945: om motsträviga och misstänksamma arbetare i Malmö.

[Läs hela programmet](#)

Ett omen?

Efter den sista presidentvalsdebatten hade McCain svårt att hitta rätt väg från estraden och en fotograf lyckades fånga hans förvirring.

Beriktigande

Till min recension i förra veckans IB av "Vi som visste allt" har bokens författare anmält två invändningar. Den första är att han aldrig har skrivit i Axess. Så är det tydligen och det hedrar honom. Jag beklagar felaktigheten.. Den förklaras av att jag såg att han medverkat i en programserie i Axess TV. Hans andra invändning var att SvD inte betalar särskilt bra för de artiklar de tar in. Så är det förmodligen, men jag påstod inte det heller utan bara förmodade att de betalar bättre än Flamman. Det tror jag fortfarande, dock utan att kunna styrka det. Men rätt ska vara rätt.

Sten H.

En björntjänst åt "det goda"

Hur ska vänstern förhålla sig till Sverigedemokraterna – i de parlamentariska församlingarna och utanför dessa församlingar? Det råder knappast någon enighet om detta inom vänstern och ingen har såvitt jag har kunnat uppfatta lämnat något riktigt bra svar på denna fråga.

Allra sämst

En sorts svar har dock lämnats av delar av malmövänstern förra lördagen. Genom att förhindra att sd genomförde ett möte gavs ett praktiskt och illustrativt svar:

Sd ska förhindras hålla möten på gator och torg. De ska överröstas, de ska tystas. Av alla möjliga förhållningssätt tror jag att detta är ett av de allra sämsta, på dålighetsskalan enbart överträffat av fysiskt våld mot representanter för sd.

Förståelig indignation

Visst kan jag förstå de protesterandes indignation över sd:s främlingsfientliga politik och över partiets snuskiga populism. Men om nu denna vänster tror att de genom sitt agerande gör "det goda" en tjänst tar de gruvligt miste. Tvärtom, det är en björntjänst. Det skapar martyrer, vilket är precis vad sd-arna vill ha. Det ger dem vatten på sin kvarn, och ger dem möjlighet att visa för de väljargrupper de vänder sig till att sd är ett parti som de politiska motståndarna inte kan argumentera emot utan måste bemötas på annat sätt. Det kan inte vara vänsterpolitik att i praktiken främja sd:s syften.

Vänsterns historia och yttrandefriheten

En annan, och måhända också allvarligare, aspekt av att förhindra sd-mötet är att agerandet bottenar i en grumlig demokratisyn. Att förhindra en politisk motståndare att föra ut sitt budskap är ett brott mot yttrandefriheten. Yttrandefrihet måste rimligen innebära att alla åsikter (som inte strider mot grundlag eller annan lag) får framföras. Ingen politiskt parti eller rörelse kan sätta sig själv som domare över vad som får yttras eller inte yttras. Historien borde mana de som kallar sig vänster till extra omsorg om yttrandefriheten: dels med tanke på de svårigheter som arbetsrörelsen i sin begynnelse hade att få göra sin stämma hörd, dels beroende på den mer eller mindre devota inställning som delar av vänstern hade till kommunistiska diktaturer österut.

Inte vänsterpolitik

Att vara för yttrandefrihet så länge man håller med om de åsikter som yttras, eller i varje fall inte blir alltför störd av dem är inte alls svårt. Men när det kommer till åsikter man hjärtligt avskyr? Att tysta sina politiska motståndare och förhindra dem från att genomföra möten tyder på att det demokratiska tänkandet inte är särskilt djupt förankrat i de ideologiska bottenarna. Det kan aldrig vara vänsterpolitik att inskränka yttrandefriheten!

Gemensam uppgift

Hur ska då sd hanteras? Jag har givetvis inget färdigt och heltäckande svar på den frågan. Att utarbeta en effektiv strategi mot sd måste vara en gemensam uppgift för hela vänstern och alla andra som tycker att sd är en vedervärdig företeelse. Jag är dock övertygad om att en strategi för kampen mot sd till stor del går att finna i en blandning av ingredienser som *saklighet* kontra sd:s främlingsfientliga utfall, *fakta* gentemot deras floskler, *pedagogisk problematisering* i motsats till populismens förenklade "lösningar" och *ignorans* i förhållande till sd-arnas provocerande utfall. Utan att tafsa på yttrandefrihet och de demokratiska formerna.

Ulf Nymark

Biter det svenska stålet?

Krisen slår hårt, men än är inte allt förlorat och det viktiga är att orkestern fortsätter spela och att tröst finns att få. I torsdagens Aftonblad erbjuds massorna recept på "Mästerkockens bästa hummer" och nu väntar vi bara på att erbjudas bakelser.

Vänsterpartiets återkomst

Visst är det slående: Man tycker sig höra en ny spänst i Lars Ohlys röst när han framträder i Dagens Eko. Mona Sahlins schabbel och vänstersossarnas oväntade framträdande har gett nytt livshopp för det länge så trötta vänsterpartiet. Ja, det är gamle kamrat Fyraprocent som har kommit oss till hjälp. Som en s-kommunalman lär ha sagt i veckandan: vi är ett så stort och brett parti att vi inom oss har fler vänsterpartister än vad vänsterpartiet har och fler miljöpartister än vad miljöpartiet har. Det är bl.a. därför vi är så svåra att förhandla med. När våra partners vill samarbeta och kompromissa så har vi redan gjort det inom partiet och har svårt för att ändra något.

Mona Sahlins har ju inte precis visat upp sina bästa sidor de senaste veckorna. Förhållandet mellan (s) och (v) är naturligtvis aldrig harmoniskt utan en ständig källa till oro i bägge partierna. Men att hon så missbedömde hållningen i det egna partiet säger något om bristerna i hennes politiska omdöme. Till det kommer som nättidningen Dagens Arena (s) påpekat

hennes tystnad kring den kapitalistiska krisen: ” Om regeringsfrågan var ett misstag - sjabbel händer - så framstår fumlet om systemkraschen som allvarligare: ett tecken på politisk tomhet, brist på omvärldsanalys och frånvaro av ideologiska reflexer.” Ja, systemkraschen borde nämnas också i Lunds fullmäktige. Där har Lars Bergvall (c) m.fl. i trettio års tid i polemik med vänsterpartister talat om kommunismens misslyckanden i Sovjet. Jag ser inga hinder varför inte (v) ska göra borgarna personligen ansvariga för vad som hänt på Wall Street. Den partiska fullmäktigeordföranden kommer väl att klubba av dem, men det är det värt. Vad gäller Mona Sahlin kvarstår min tips: hon är utbytt som partiordförande inom ett år.

Men visst är det intressant att det är i det egna partiet som problem brukar uppstå. Mona Sahlins hantering av läget i egna partiet kan jämföras med den utstötning av vänstersocialdemokratiska krafter vänsterpartiets ledande kamrater ägnade sig åt för så där sex år sedan. Det har försvagat partiet sedan dess.

I försvarsfrågan

Jag är inte säker på att analyser av det svenska försvaret och dess problem är så uppskattade här i Veckobladet –vi skrivbordsstrategier är sällan populära. Men eftersom vi befinner oss Skånes enda regementsstad så kan vi inte undandra oss ansvaret att följa försvarsdiskussionen.

Då noterar jag att i torsdagens SvD så öppnas ett intressant fönster. Det ’är förre försvarsministern Björn von Sydow som under rubriken ” Ta försvaret av Sverige på allvar” föreslår en bred partipolitisk uppgörelse kring försvaret. Jag tycker den verkar utmärkt: det är i stort sett vänsterpartiets linje han talar för och jag hoppas partiledningen ger uttryck för sin

uppskattning. Nej till Nato, allmän värnplikt (gärna kort för de flesta), stärkt hemvärn, hård kostnadskontroll mm. Och han vill inte heller att Sverige deltar i EU:s eller Nato:s snabbinsatsförband Han vill dock inte omedelbart ta hem Afghanistanstyrkorna m.fl men önskar i varje fall begränsa utlandsstyrkan till att inte överstiga 1000 man. Det får man väl ta som övergångslösning. Möjligen skulle man vilja tillfoga: det här borde von Sydow ha tänkt på tidigare. Han var försvarsminister 1996-2002 dvs. under de år då en stor del av landets berggrum sprängdes, dess handeldvapen smältes ner medan uniformer och kalsonger till 600,000 eldades upp i avfallsugarna. Jag tror det var oklokt. Dyrt blev det också.

Det märkliga är att försvarets nuvarande usla tillstånd brukar skyllas på i ordning miljöpartiet, vänsterpartiet och socialdemokraterna. Jag skulle snarare vilja framhäva moderater och folkpartister. Det var deras entusiasm för yrkessoldater och expeditionskårer att skicka till stöd för de gamla kolonialmakterna som blev så dyr, förutom naturligtvis det gamla vanliga att hålla Saab och Viggen under armarna.

Hetsig debatt mellan gamla knektar

Kring allt detta flödar nu en intressant insändarström (79 inlägg torsdag em) på Svenskans nyhetssajt. Vi som tror oss ha viss kännedom om kärnan av SvD-prenumeranter känner igen en del, men inte allt. Vad sägs om det här av sign ”Sirius”: ”Jag anser inte att vi har med baltiska statyflyttare, raketförsvarare och andra sådana äventyrare att skaffa och inte heller med förhållandena i Ishavet. von Sydows uppslutning kring värnplikten liksom NATO-nejet är bra.”

Inte så dumt faktiskt och då nämns ändå inte Bildts senaste dumheter där vi Sverige tydligen litar sig med Ukraina och Georgien. Ska vi nu jobba för att de också går med i Nato som vi gjorde för balterna? Balterna har f.ö. krävt av Nato att det utarbetas en s.k. försvarsplan, dvs. en stridsplan för de förband – trupper, flygstyrkor – Nato ska tillföra Idessa länder vid en kris. Det har rapporterats i danska tidningar, men inte i svenska. Så gick det med den fred och stabilitet i Östersjön balternas Natoanslutning skulle innebära. Och har Sverige verkligen inga synpunkter på att amerikanerna ställer upp raketer som kan bära kärnvapen 20 mil från Ystad?

Mycket med försvarsdebatten!

Vad gäller kostnaderna anför signaturen ”Nilsson”: ”Sluta tjata om yrkesförsvaret, det är i princip det vi har och Nordic Battle Group kostade drygt 2 miljarder för 2500 man och då låg dom bara hemma o fes.”

När de pensionerade överstelöjtnanterna, med signaturer som ” Amiral Lindman vänder sig i sin grav” och ” En bataljon och tre haubitser ” blir för sentimentala får de svar från ungdomen à la Monty Python: ”Annat var det minsann på din tid, när man gick upp 0300, två timmar innan man gick och la sig, käkade en näve kall lera till frukost och sköt ett helt kompani kommunister innan lunch.”

Ja, det är mycket med försvarsdebatten, men jag tänkte i alla fall låta bli att berätta gamla lumparhistorier.

Lucifer

Svenska, svenska, svenska folkpartiet slår till igen

Vi minns alla förra gången det skedde. Folkpartiledaren Jan Björklund uppmanade Sveriges gymnasister att ange kamrater med utländskt ursprung som de misstänkte för terrorism.

I Sydsvenskan (21/10) kritiserar Heidi Avellan de fyra borgerliga partierna för att slingra sig när de ställs inför frågan om de kan tänka sig att regera med stöd från sverigedemokraterna. Hon riktar sig särskilt till folkpartiets partisekreterare: ”Varför krångla till det, Erik Ullenhag? Det är ju så enkelt. Ett ord. Tre bokstäver. Nej.”

Härom dagen markerade folkpartiledaren Jan Björklund mot modersmålsundervisningen i grundskola och gymnasium.

”Vi måste prioritera svenska, svenska, svenska!” röt han i STV.

Tydligen har han folkpartisterna i Lund med sig. De är i full färd med att rasera modersmålsundervisningen.

Det känns lite genant att behöva påpeka att all forskning visar att kunskaperna i svenska främjas genom att modersmålet förstärks. Goda kunskaper i svenska och goda kunskaper i hemspråket går hand i hand.

Insikten om de svenska minoritetsspråkens betydelse har stärkts. Nästan alla vill bevara och utveckla kunskapen i tornedalsfinska, samiska, romani och jiddisch. Av samma skäl måste invandrarspråken vårdas.

Modersmålsundervisningens uppgifter

Modersmålslärares första uppgift är att ge de kunskaper i hemspråket som är en förutsättning för att tillägna sig det svenska språkets grammatik och syntax.

Modersmålslärares andra uppgift är att handleda studierna i samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga ämnen så att eleverna får tillgång till vetenskapliga termer och resonemang både på hemspråket och det svenska språket. Det är en annan och väl så viktig kunskap som bara skolan kan ge!

Modersmålslärares tredje uppgift är den sociala att ge eleverna språkkunskaper som möjliggör kommunikation med den egna familjen och fördjupad delaktighet i hemlandets kultur.

I Lund river svenska, svenska, svenska folkpartiet sönder den grundläggande modersmålsundervisningen, den tvåspråkiga studiehandledningen och den sociala modersmålsundervisningen i villfarelsen att de därmed skapar svenska, svenska, svenska ungdomar.

I själva verket dömer de tusentals unga människor att treva sig fram i halvspråkighetens dunkel.

Språkkunskaper en rikedom!

Vi andra har anledning att se modersmålsundervisningen i ett vidare perspektiv. I den nya skolan kommer språkstudier, som är arbets- och tidskrävande, att gynnas genom extrapoäng. Det är bra, både för att språkkunskaper är viktiga och för att det motsvarar den relativt stora arbetsinsats som krävs.

Jag har föreslagit att modersmålsundervisningen ska gynnas på samma sätt, att alltså kunskaper i t ex arabiska ska ges samma extrapoäng som kunskaper i spanska. Det är uppenbart att det krävs en större omorganisering av modersmålsundervisningen för att komma därefter.

Hittills har den alltid tvingats existera i periferin, utanför det ordinarie schemat, ofta på udda tider och i udda miljöer.

Den måste naturligtvis jämföras med undervisningen i de andra språken, engelska, tyska, franska, spanska osv.

Att utbilda lärare i de stora språk som talas av många i Sverige och världen är relativt lätt. Att göra det i språk som talas av färre människor är svårare.

Fördomar, ekonomiska kostnader och många andra förhållanden hindrar den nödvändiga reformen av modersmålsundervisningen.

Så kan man rada upp svårigheter och invändningar.

Låt oss i stället slå fast vilken rikedom det innebär för det svenska samhället att ha tillgång till människor med kunskaper i tjugotals europeiska, asiatiska och afrikanska språk!

Låt oss konstatera det självklara faktum att detta är en tillgång som vi måste odla och utveckla!

Rent krasst kan man konstatera den ekonomiska nyttan av språkrikedomen för de många företag som bedriver handel med länder i omvärlden.

En satsning på modersmålsundervisningen i svenska skolor skulle bidra till en önskvärd breddning av underlaget för språkutbildningen på högre nivå.

Inte minst utrikesdepartementet upplever starkt svårigheten att rekrytera människor med den nödvändiga kompetensen i en rad språk.

Gunnar Stensson

Synpunkter på Erik Kågströms skiss till en ny social ekonomi

I Sverige bekänner sig alla, åtminstone skenbart, till välfärdssamhället. Men allt fler upplever att dess ekonomiska grundvalar eroderar i den globaliserade ekonomin.

Erik Kågström vill ha en ny social ekonomi som fungerar även vid nolltillväxt och recession. Den ska kännetecknas av full sysselsättning, ekonomisk jämlikhet och vara ekologiskt hållbar. Den ska kunna tillämpas globalt och vara förenlig med de mänskliga rättigheterna.

Bra! Erik Kågströms principer skulle kunna utgöra startpunkten för en diskussion om ett ekonomiskpolitiskt program, bland annat i Demokratisk vänster.

I Eriks förslag känner vi igen välfärdssamhällets ekonomiska politik, den som Ernst Wigforss utformade med utgångspunkt från marxistiska och keynesianska teorier, sedan socialdemokraterna tagit makten i Sverige 1932.

Wigforss gjorde politisk skandal med sin revolutionära paroll: ”Fattigdomen fördrages

lättare om den delas av alla”. Hans solidariska formulering är åter aktuell.

President Roosevelt tillämpade, inspirerad av John Maynard Keynes idéer, i större skala en liknande politik i depressionens USA.

Det finns alltså en gedigen tradition att anknyta till.

Den unipolära kapitalismens slut

Kapitalismen har hittills i princip varit unipolär. Det har funnits ett kapitalistiskt centrum med makt att bestämma reglerna för hela världen. Fram till 1918 låg det i London. Från 1945 till nu har det legat i Washington. Rikedomarna har ackumulerats i det kapitalistiska centrum som periferin tvingats anpassa sig till och tjäna.

Sverige har legat bra till, nära centrum, både under pundets och dollarns tid. Dollarn är den världsvaluta vi förhåller oss till. De principer som efter andra världskriget utformats av IMF och Världsbanken har passat oss och i skydd av Washington har vi byggt upp en välfärdsstat. För den nuvarande generationen svenskar har det alltid varit så. De hoppas att det alltid ska förbli så. Läs bara Per T Ohlson i Sydsvenskan. Visserligen är han medveten om ett skred i multipolär riktning. Men han avskyr det.

Framväxten av ett multipolärt system

Nu är allt på väg att förändras. Förändringen har varit skönjbar länge. Men vi är blinda för det vi inte vill se. Men nu går vi från ett unipolärt världssystem till ett multipolärt, vare sig vi vill eller inte.

Fångad i gamla tankemönster skrev jag förra veckan att centrum, kapitalismens pol, håller på att flytta till Kina.

Så är det förstås inte. Det som händer är att ett multipolärt system av tävlande ekonomiska och politiska regioner håller på att växa fram. Ett system där de asiatiska staterna har stor tyngd.

Kina, Indien och Ryssland är alltså regioner i det multipolära systemet. Latinamerika är på god väg att bli en. Detsamma gäller Europa, fast många krafter stretar emot och vill förbli i det bekväma beroendet av USA.

Den globala frihandeln enligt de regler som i femtio år tjänat kapitalismens centrum i Washington är på väg ersättas av flera ekonomiska system.

Latinamerika som hittills fungerat som en periferi som tjänat kapitalismens centrum i USA är på väg att frigöra sig så att resurserna i stället får tillgodose de latinamerikanska folkens behov. Det sker bland annat genom nationaliseringar och handelspolitiska åtgärder.

En nödvändig förutsättning är att staterna sluter sig samman och fattar överstatliga beslut, som de gör i UNASUR. Utvecklingen är långt ifrån problemfri. USA kämpar givetvis med alla medel för att bevara sin maktställning.

Det är inte säkert att de principer som Erik Kågström skisserat till punkt och pricka slår igenom i Latinamerika. Men vi kan konstatera att flera av de latinamerikanska länderna rör sig i den riktningen. Kraven på rättvisa, omfördelning av rikedomarna och demokrati växer sig allt starkare. Exempel på detta finns i den senaste tidens utveckling i Venezuela och Bolivia.

Problemet Kina

Folkrepubliken Kina är svår att påverka. Dess auktoritära system, snabbt vidgade klyftor mellan rika och fattiga och snabba tillväxt under kommunistpartiets ledning baseras på ett hänsynslöst utnyttjande av ett överflöd av billig arbetskraft och rika naturtillgångar. Det gör Kina till ett på en gång hotfullt och lockande exempel på effektiv tillväxtpolitik.

Landets ekonomiska politik framstår som en konträr motpol till Erik Kågströms alternativa sociala ekonomi.

Europas uppgift: försvar av välfärdssamhället

Välfärdsideologin är inte bara ett svenskt eller nordiskt fenomen. Välfärdssamhällen som liknar de nordiska har byggts upp i Tyskland, Frankrike, faktiskt också i Storbritannien och Beneluxländerna. Europeiska unionen baserar sig i själva verket på en välfärdsideologi med djupa rötter och långa traditioner. Principerna kommer till uttryck i en rad EU-dokument om mänskliga, sociala och demokratiska rättigheter. EU har också tagit ledningen i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling.

En jämförelse mellan EU-regionen och övriga regioner i det framväxande multipolära världssystemet visar att Europa är den enda region som principiellt bygger på idén om välfärdssamhället (även om man bör påpeka att det finns fler välfärdssamhällen som Nya Zeeland, Australien och Kanada).

Välfärdssamhället är däremot främmande för USA, trots att rester av president Roosevelts reformer faktiskt överlevt till det 21:a århundradet. Dagens Ryssland, Kina, Indien och arabländerna prioriterar annat än välfärdssamhället. Möjligen håller ett välfärdssamhälle på att byggas upp i latinamerikanska länder som Venezuela och Bolivia.

Europas internationella uppgift, och Sveriges uppgift i Europa, är att försvara välfärdssamhället, att utveckla det, att sprida idéerna om det och att stå modell för andra regioner.

På sikt kommer de miljoner amerikaner som idag saknar bostad och arbete att kräva någon form av välfärdssamhälle. Kanske kommer steg i den riktningen att tas redan efter Obamas högst eventuella seger i presidentvalet.

De fattiga massorna i Indien och Kina kommer i längden inte att acceptera att inför åsynen av spektakulär lyx och rikedom fortsätta att leva i misär. En strävan efter elementär välfärd och elementär rättvisa är gemensam för människorna på alla kontinenter.

Ingen lätt uppgift

Försvaret av välfärdssamhället är ingen lätt uppgift. I konkurrensen med länder som är likgiltiga inför eller fientliga mot välfärdssamhällets principer belastas Europas produkter av välfärdssamhällets kostnader.

Man kan säga att varje produkt som tillverkas i Europa har ett socialt påslag (produktionen ska betala skola, pensioner, barnbidrag, fri sjukvård osv, vilket allt tas ut i form av skatter och avgifter). Produkterna från Kina är fria från sådan belastning.

Kunderna, konsumenterna i Europa, har visat sig ovilliga att betala för det sociala påslaget. Oavsett om de är moderater eller vänsterpartister fungerar de som globaliseringsfanatiker genom att iskallt jämföra pris och kvalitet men inte ursprungsländer när de köper en dator eller tv-apparat. Det innebär att de överger den inhemska välfärdsstaten.

Detta leder bland annat till lönepress på svenska löntagare. Den lönepressen är ett betydligt allvarigare problem än det att baltiska byggjobbare arbetar för lägre löner i byggföretag.

Vi ser effekterna av den när t ex svensk bilindustri konkurreras ut av japansk och koreansk. Innebörden är att lågavlönade japanska och koreanska arbetare konkurrerar ut tusentals svenska arbetare.

Varken de asiatiska tigerstaterna eller Kina tillämpar den typ av frihandel som IMF och Världsbanken föreskriver. Tvärtom understöder de sin industri med exportsubventioner och begränsar med olika regleringar införseln.

Vid försvaret av välfärdsstatens ekonomiska grundvalar är konsumtionsskatt som drabbar importerade produkter och svensktillverkade rättvist naturligtvis att föredra framför skatt på arbete. Konsumenterna ska betala välfärdsstaten, inte arbetarna. Konsumtionsskatter likställer i viss mån svenska och utländska varor. Samtidigt slår de mot konsumismen

Gränsen mellan legitim handelspolitik och protektionism är svävande. Afrika har tvingats att intill sista bokstaven tillämpa de marknadsliberala reglerna, med känt resultat.

Finanskrisen

Dagens finanskris har lett till en intressant utveckling där staterna tagit över banker och finansinstitut. Den politiska kontrollen ökar.

Det sker dock inte på samma sätt i Europa som i USA. I USA räddar man dem som är ansvariga för finanskrisen. I Europa beskär man på olika sätt deras makt och tar ett fastare grepp över banker och finanssektor.

Det är typiskt att de länder som är fastare länkade till USA och som till exempel stödde USA under Irakkriget är samma länder som nu drabbats hårdast och som följdriktigt reser motstånd mot EUs miljöprogram som de betecknar som för dyrt.

Man konstaterar också att det europeiska samarbetet i samband med finanskrisen varit snabbare och mer välutvecklat än USA.

En tredje iakttagelse är att den svenska kronan, som är närmare knuten till dollarn än till euron snabbt förlorat i värde. Både i förhållande till dollarn och till euron. Den danska kronan som följer eurokursen har däremot stigit i värde.

Jag har länge argumenterat för att Sverige skulle ansluta sig till EMU-samarbetet av långsiktiga ideologiska skäl, nämligen för att bidra till att befria världen från dollarns ställning som enda världs- och reservvaluta. Nu tillkommer ett rent ekonomiskt skäl.

Nya möjligheter i det multipolära världssystemet

Den tid då man kunde upprätthålla en välfärdsstat i ett land som på Wigforss och Keynes tid är förbi. På den tiden hoppades till och med Stalin att kunna genomföra socialism i ett land, med känt resultat. Det sista ambitiösa försöket i den riktningen skedde i DDR. Det finns ingen som vill eller tror att det är möjligt att upprätthålla välfärdsstaten i ett avgränsat Sverige. Däremot kan Sverige spela en stor roll i utvecklandet av välfärdsstaten inom EU

Välfärdsstaten måste alltså försvaras i ett större sammanhang.

Och här kommer det nya. I en värld som övergår från ett unipolärt kapitalistiskt system med centrum i Wall Street till ett multipolärt system med flera ekonomiskpolitiska varianter blir det plötsligt möjligt för Europa att stärka och utveckla det europeiska välfärdssystem som hotades av undergång under det kapitalistiska system som hittills varit förhärskande.

För att komma vidare och fördjupa en alternativ ekonomi bör Sverige alltså fördjupa sitt samarbete med EU, inom vars gränser vi redan nu har nått längre i utvecklandet av välfärdsstaten än de flesta andra EU-länderna.

På samma sätt måste vi självfallet förstärka EUs arbete för en hållbar ekologisk politik och bekämpa det motstånd som finns i vissa EU-länder och i delar av omvärlden.

Naturligtvis bör vi ansluta oss till euron också så snart som möjligt, också av hänsyn till vår egen ekonomi nu när dollarns värde är helt beroende av hur Kina hanterar sina jättelika dollarreserver.

Med EU som bas ska vi sedan kämpa för en ekologiskt hållbar politik i hela det nya multipolära världssystemet samtidigt som vi sprider välfärdsstatens idéer till övriga regioner. Det blir en långvarig och riskfylld process, men den kan så småningom leda till ett rättvisare världssystem är det vi ser gå under idag.

Jämnare förmögenhetsfördelning!

Beträffande ekonomiska verktyg bör vi självfallet hålla fast vid någon form av marknadsmekanism. Däremot vore en jämnare förmögenhetsfördelning ett stort steg framåt mot ett samhälle som inte bara är rättvisare men också har en ändamålsenligare produktion. Minska produktionen av lyxkryssare i mångmiljonsklass och öka produktionen av cyklar och järnvägar genom en förändrad efterfrågan!

Den tyske finansministern centerpolitikern Matthias Erzberger lanserade 1919 i den desperata situation som rådde i Tyskland efter första världskriget tanken på ett "Riksnödoffer" som gick ut på att det rika fåtal som dominerade (och som idag i Sverige dominerar) ägandet och inkomsterna frivilligt skulle ställa sina förmögenheter till landets förfogande för att

nedbringa förmögenhetsskillnaderna och skapa utjämning och välstånd i Tyskland.

Förslaget genomfördes aldrig och Matthias Erzberger mördades ett och ett halvt år efter det att han framställt det. Men låt oss ha honom som ett föredöme för tanken att genom en rättvis förmögenhetsfördelning skapa välstånd och överbrygga klyftor . Genomförd som ett samhällskontrakt vore den tanken kanske möjlig att förverkliga i en kommande historisk situation.

Gunnar Stensson